

Europos Sąjungos
Taryba

Briuselis, 2024 m. balandžio 16 d.
(OR. en)

9013/24

Tarpinstitucinė byla:
2024/0094(NLE)

SCH-EVAL 64
SCHENGEN 23
FRONT 134
MIGR 183
VISA 59
IXIM 117
DATAPROTECT 183
ENFOPOL 189
COMIX 186

PRIDEDAMAS PRANEŠIMAS

nuo:	Europos Komisijos generalinės sekretorės, kurios vardu pasirašo direktorė Martine DEPREZ
gavimo data:	2024 m. balandžio 16 d.
kam:	Europos Sąjungos Tarybos generalinei sekretorei Thérèse BLANCHET
Komisijos dok. Nr.:	COM(2024) 174 final
Dalykas:	Pasiūlymas TARYBOS REKOMENDACIJA dėl 2024–2025 m. Šengeno ciklo

Delegacijoms pridedamas dokumentas COM(2024) 174 final.

Pridedama: COM(2024) 174 final

EUROPOS
KOMISIJA

Briuselis, 2024 04 16
COM(2024) 174 final

2024/0094 (NLE)

Pasiūlymas

TARYBOS REKOMENDACIJA

dėl 2024–2025 m. Šengeno ciklo

AIŠKINAMASIS MEMORANDUMAS

1. PASIŪLYMO APLINKYBĖS

• Pasiūlymo pagrindimas ir tikslai

Nepaisant tvirto pagrindo, Šengeno erdvė be vidaus sienų kontrolės (toliau – Šengeno erdvė) ir toliau susiduria su iššūkiais, kurie neapsiriboja vienos valstybės narės teritorija. 2023 m. Šengeno erdvė ir toliau susidūrė su keliomis neatidėliotinomis pažeidžiamumo rizikomis tiek nacionaliniu, tiek Europos lygmenimis pagrindinėse Šengeno sistemos srityse. Šioms rizikoms šalinti būtinas veiksmingas bendras atsakas.

Pastaraisiais metais dedamos pastangos stiprinti valdymo sistemą padėjo pagrindą koordinuotiems valstybių narių ir Sąjungos lygmens veiksams. 2024 m. Šengeno erdvės padėties ataskaita rodo nuolatinį Komisijos įsipareigojimą stiprinti Šengeno erdvės valdymą. Ataskaita, kuria pradedamas 2024–2025 m. Šengeno ciklas, yra pagrindinis politinių sprendimų priėmimo ir tolesnių operatyvinių veiksmų tiek Europos, tiek nacionaliniu lygmenimis išteklis. Remiantis 2023 m. atliktais Šengeno vertinimais, ataskaitoje apžvelgiama dabartinė Šengeno erdvės padėtis, vertinama pažanga baigiant metinį valdymo ciklą ir nurodomos prioritetinės sritys, kurioms reikia skirti daugiau dėmesio.

Tinkamo erdvės be vidaus sienų tarp valstybių narių kontrolės veikimo užtikrinimas yra bendras siekis ir bendra atsakomybė, todėl reikia nuoseklaus ir koordinuoto požiūrio. Nors 2022 m. pradėjus pirmąjį Šengeno ciklą Šengeno erdvės valdymas buvo sustiprintas, vis dar trūksta sistemos, pagal kurią būtų galima nustatyti ir įgyvendinti prioritetus, grindžiamus bendra ir kolektyvine visų valstybių narių atsakomybe už procesą. Rezultatas – dažnai ribotas Šengeno taisyklių koordinavimas ir dažnai trūkstamas bendras įgyvendinimas, todėl imamasi vienašalių veiksmų ir taikomos nenuoseklios priemonės. Nesant šios struktūrinės sistemos sumažėja metinio Šengeno ciklo pajėgumas išsaugoti ir stiprinti Šengeno erdvės vientisumą.

Atsižvelgiant į 2023 m. Šengeno erdvės padėties ataskaitoje paskelbtus tolesnius veiksmus, prie 2024 m. ataskaitos pridedamas Komisijos pasiūlymas dėl Tarybos rekomendacijos. Šio pasiūlymo dėl Tarybos rekomendacijos tikslas – sutelkti dėmesį į tam tikrus klausimus, kuriuos sprendžiant valstybės narės turi veikti pavieniui ir kartu Šengeno taryboje, atsižvelgiant į esamas politikos iniciatyvas Šengeno klausimais. Remdamasi 2024 m. Šengeno erdvės padėties ataskaitoje nustatytais prioritetais, Komisija siūlo Tarybos rekomendacijoje daugiausia dėmesio skirti šiems veiksams:

- stiprinti Šengeno valdymo sistemą;
- didinti išorės sienų parengtį, saugumą ir atsparumą;
- spartinti Šengeno erdvės skaitmenizaciją;
- stiprinti kovos su tarpvalstybiniu nusikalstamumu ir neteisėtu judėjimu priemones ir
- prisidėti prie veiksmingos ES grąžinimo sistemos sukūrimo.

Šiuo pasiūlymu dėl Tarybos rekomendacijos dėl Šengeno erdvės ketinama prisidėti prie būsimo 2024 m. birželio 13–14 d. Šengeno tarybos posėdžio, kuriame Taryba turėtų susitarti dėl būsimo 2024–2025 m. Šengeno ciklo prioritetų. Šios rekomendacijos įgyvendinimą turėtų stebėti Taryba, o valstybės narės, Komisija ir atitinkamos TVR agentūros turėtų reguliariai teikti ataskaitas dėl konkrečių darbo krypčių. Į šį procesą bus įtraukti Šengeno vertinimo ir stebėsenos veiklos rezultatai.

- **Suderinamumas su toje pačioje politikos srityje galiojančiomis nuostatomis**

Šia rekomendacija siekiama paspartinti veiksmingą ir koordinuotą Šengeno *acquis* įgyvendinimą.

- **Suderinamumas su kitomis Sąjungos politikos sritimis**

Šia rekomendacija siekiama teigiamai prisidėti prie sklandžiai veikiančios ir atsparios Šengeno erdvės kūrimo, sudarant palankesnes sąlygas neribotam daugiau kaip 425 mln. žmonių judėjimui. Ši rekomendacija atitinka kitų sričių Sąjungos politiką, įskaitant su saugumu ir migracija susijusią politiką, t. y. migracijos ir prieglobsčio paktą ir Saugumo sąjungos strategiją.

2. TEISINIS PAGRINDAS, SUBSIDIARUMO IR PROPORCINGUMO PRINCIPAI

- **Teisinis pagrindas**

Sutartis dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV), ypač jos 77 straipsnio 2 dalies a, b, d ir e punktai, 79 straipsnio 2 dalies c punktas ir 292 straipsnio pirmas ir antras sakiniai.

- **Subsidiarumo principas (neišimtinės kompetencijos atveju)**

SESV 292 straipsniu Tarybai suteikiama teisė priimti rekomendacijas. Pagal šią nuostatą Taryba sprendžia remdamasi Komisijos pasiūlymu visais atvejais, kai Sutartyse numatyta, kad ji priima aktus remdamasi Komisijos pasiūlymu.

Tai taikoma dabartinėmis aplinkybėmis, nes veikdamos pavieniui, valstybės narės negali užtikrinti, kad būtų laikomasi koordinuoto požiūrio į bendrus prioritetus, darančius poveikį Šengeno erdvės veikimui, todėl to tikslo būtų geriau siekti Sąjungos lygmeniu.

- **Proporcingumo principas**

Šiuo pasiūlymu siekiama užtikrinti, kad būtų priimtose suderintose priemonės, kad būtų išvengta nenuoseklaus ir fragmentiško visos Šengeno erdvės prioritetų įgyvendinimo. Pasiūlymu neviršijama to, kas būtina ir proporcinga numatytiems tikslams pasiekti.

- **Priemonės pasirinkimas**

Netaikoma

3. *EX POST* VERTINIMO, KONSULTACIJŲ SU SUINTERESUOTOSIOMIS ŠALIMIS IR POVEIKIO VERTINIMO REZULTATAI

- **Galiojančių teisės aktų *ex post* vertinimas / tinkamumo patikrinimas**

Netaikoma

- **Konsultacijos su suinteresuotosiomis šalimis**

Netaikoma

- **Tiriamųjų duomenų rinkimas ir naudojimas**

Netaikoma

- **Poveikio vertinimas**

Netaikoma

- **Reglamentavimo tinkamumas ir supaprastinimas**

Netaikoma

4. POVEIKIS BIUDŽETUI

Pasiūlymas nesukurs naujų finansavimo reikalavimų ir padės veiksmingai panaudoti ES lėšas, nes bus užtikrintas strateginis prioritetų nustatymas ES ir nacionaliniu lygmenimis.

5. KITI ELEMENTAI

- **Įgyvendinimo planai ir stebėseną, vertinimas ir ataskaitų teikimo tvarka**

Taryba ir Komisija turi atidžiai stebėti, kaip įgyvendinama siūloma rekomendacija, ir tai bus viena iš pagrindinių 2024–2025 m. Šengeno ciklo dalių. 2024 m. gruodžio mėn. Taryba turėtų įvertinti padarytą pažangą, o Komisija turėtų pranešti apie rekomendacijos įgyvendinimo lygį 2025 m. Šengeno erdvės padėties ataskaitoje.

Pasiūlymas

TARYBOS REKOMENDACIJA**dėl 2024–2025 m. Šengeno ciklo**

EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 77 straipsnio 2 dalį ir 79 straipsnio 2 dalies c punktą kartu su 292 straipsnio pirmu ir antru sakiniais,

atsižvelgdama į Europos Komisijos pasiūlymą,

kadangi:

- (1) Šengeno erdvės be vidaus sienų kontrolės (toliau – Šengeno erdvė) sukūrimas yra vienas iš pagrindinių Sąjungos laimėjimų. Tinkamai veikianti Šengeno erdvė yra bendras tikslas, grindžiamas veiksmingu ir efektyviu Šengeno *acquis* taikymu, tvirta valdymo sistema ir aukštu tarpusavio pasitikėjimo lygiu;
- (2) nuo 2022 m. Komisija vertina Šengeno erdvės padėtį savo metinėje Šengeno erdvės padėties ataskaitoje. Pradėdama 2024–2025 m. Šengeno ciklą, 2024 m. balandžio 16 d. Komisija priėmė 2024 m. Šengeno erdvės padėties ataskaitą, kurioje nustatyti prioritetai, dėl kurių reikia imtis tolesnių politinių ir operatyvinių veiksmų pagal Šengeno ciklą;
- (3) remiantis 2023 m. padaryta pažanga stiprinant Šengeno erdvės valdymą, šią sistemą reikia stiprinti, kad būtų pagerintas bendrų Šengeno erdvės prioritetų nustatymas ir tolesnė su jais susijusi veikla didinant visų valstybių narių politinę atsakomybę ir atsakomybę ES lygmeniu. Siekiant šio tikslo, tikslinga nustatyti ir įgyvendinti metinius visos Šengeno erdvės prioritetus, kurie padės valstybėms narėms papildyti jų individualias pastangas koordinuotais ir bendrais veiksmais per Šengeno tarybą ir kurie taip pat sudarys palankesnes sąlygas atidžiai stebėti pažangą, padarytą siekiant užtikrinti aukštą Šengeno taisyklių įgyvendinimo lygį;
- (4) atsižvelgiant į Komisijos vertinimą Šengeno erdvės padėties ataskaitoje ir į tai, kad kai kuriose srityse reikia imtis skubių veiksmų, manoma, kad tikslinga koordinuotais veiksmais: užbaigti Šengeno erdvės valdymo konsolidavimą; imtis Šengeno erdvės parengties stiprinimo veiksmų didinant išorės sienų atsparumą, užtikrinant, kad būtų visapusiškai laikomasi ES pagrindinių teisių chartijoje nustatytų pareigų; užbaigti Šengeno struktūros skaitmenizaciją, kad būtų padidintas Europos konkurencingumas, kartu užtikrinant aukštus saugumo standartus Sąjungos piliečiams; stiprinti kolektyvinius atsakomuosius veiksmus siekiant veiksmingiau šalinti bendrą migracijos ir saugumo riziką, be kita ko, stiprinant policijos bendradarbiavimą ir kuriant veiksmingesnę bei tvaresnę ES grąžinimo sistemą;
- (5) tvirtos nacionalinės valdymo struktūros ir procesai valstybėse narėse, kuriais remiamas veiksmingas nacionalinių integruoto sienų valdymo ir saugumo strategijų įgyvendinimas, yra būtina veiksmingo Šengeno erdvės valdymo sąlyga. Reikia stiprinti ir toliau plėtoti nacionalinius ir Europos reagavimo pajėgumus, kad būtų veiksmingiau kovojama su neteisėta migracija ir antriniu judėjimu. Taip pat reikia dėti

daugiau pastangų siekiant labiau integruotai kovoti su tarpvalstybiniu nusikalstamumu ir grėsmėmis saugumui;

- (6) išorės sienų kontrolė naudinga ne tik valstybei narei, prie kurios išorės sienų ji vykdoma, bet ir visai Šengeno erdvei. Europos sienų ir pakrančių apsaugos pajėgų veikimas visu pajėgumu yra Sąjungos prioritetas. Todėl Europos sienų ir pakrančių apsaugos nuolatinis korpusas ir pajėgumai turėtų būti greitai užbaigti rengti, kad iki 2025 m. nuolatinį korpusą sudarytų 8 000 pareigūnų, siekiant tikslo iki 2027 m. sukurti 10 000 pareigūnų nuolatinį korpusą. Be to, reikia skubiai pašalinti esamus žmogiškųjų išteklių ir techninės įrangos trūkumus tiek Sąjungos, tiek nacionaliniu lygmenimis. Valstybės narės turi užtikrinti veiksmingą nacionalinių pajėgumų planų, kurie turi būti atnaujinti atsižvelgiant į neseniai priimtas EBCG pajėgumų veiksmų gaires, įgyvendinimą, kad būtų atsižvelgta į galimą padėties prie išorės sienų raidą ir susijusius iššūkius;
- (7) atlikus Šengeno vertinimus nustatyta, kad naudojant duomenų bazes, visų pirma Šengeno ir Vizų informacinės sistemas, esama pažeidžiamumo, o tai yra didelė saugumo spraga. Netinkamai patikrinus dokumentus ir tapatybę kyla nenustatytos grėsmės ir procedūros atliekamos netinkamai. Tai taikoma prašymams išduoti vizą, patikrinimams prie išorės sienų, trečiųjų šalių piliečių, neturinčių teisės pasilikti šalyje, grąžinimui, teisėsaugos veiksmams ir apskritai registravimui valstybių narių institucijose. Reikia dėti pastangas siekiant užtikrinti, kad atitinkami duomenys būtų įtraukti į duomenų bazes, laikantis galiojančių reikalavimų, ir siekiant pagerinti pajėgumus bei procesus, kad būtų galima visapusiškai pasinaudoti turimais duomenimis, visų pirma siekiant veiksmingai nustatyti ir patikrinti asmenis ir jų dokumentus. Sąveikumo architektūros įgyvendinimas taip pat padės kovoti su tapatybės klastojimu;
- (8) siekiant veiksmingai įgyvendinti Reglamentą (ES) Nr. .../... [Tikrinimo reglamentas] valstybės narės turi nedelsdamos imtis veiksmų užtikrinti, kad iki 2025 m. būtų veiksmingai įdiegti visi pajėgumai ir procesai. Šiuo tikslu jos turėtų palaipsniui pradėti skirti tinkamus darbuotojus, pakankamus išteklius, be kita ko, nepriklausomai pagrindinių teisių stebėsenos įstaigai, taip pat tinkamą infrastruktūrą;
- (9) stabilumo ES kaimyninėse šalyse ir už jų ribų stiprinimas prisideda prie pačios ES saugumo. Todėl reikėtų stiprinti bendradarbiavimą su pagrindinėmis neteisėtos migracijos maršrutų šalimis, siekiant spręsti neteisėtos migracijos problemą ir kovoti su tarpvalstybiniu nusikalstamumu, įskaitant neteisėtą migrantų gabenimą. Be kita ko, Sąjunga turi skubiai sudaryti būtinus susitarimus dėl statuso, visų pirma su Serbija ir Bosnija ir Hercegovina, kad į jas būtų galima siųsti vykdomuosius įgaliojimus turinčius Europos sienų ir pakrančių apsaugos agentūros (FRONTEX) sienos apsaugos pareigūnus. Be to, FRONTEX turėtų susitarti dėl darbo tvarkos su pagrindinėmis šalimis partnerėmis, be kita ko, Vakarų Afrikoje (su Senegalu ir Mauritanija), su Vakarų Balkanais (dabartinės darbo tvarkos atnaujinimas) ir su Rytų partnerystės šalimis, pavyzdžiui, Armėnija;
- (10) į trečiąsias šalis išsiųsti Europos ir nacionaliniai imigracijos ir saugumo ryšių palaikymo pareigūnai yra labai svarbūs siekiant pagerinti Šengeno erdvės žvalgybos vaizdą apie dabartines grėsmes. Tačiau valstybės narės veiksmingai visapusiškai nesinaudoja šių ryšių palaikymo pareigūnų teikiama žvalgybos informacija, nes informacijos rinkimas yra fragmentiškas ir neišsamus. Todėl būtina kuo labiau padidinti ryšių palaikymo pareigūnų indėlį siekiant patenkinti ES prioritetus ir poreikius, nustatant ir strategiškai optimizuojant jų siuntimą, įgaliojimus ir ataskaitų

teikimo reikalavimus. Šios pastangos apima tikslingesnę oro uostų ryšių palaikymo pareigūnų, atliekančių pagrindines užduotis nustatyti neteisėtą migraciją, naudojimą ir vykdymo užtikrinimo veiklos rėmimą. Be to, koordinuojant ES delegacijoms, reikėtų stiprinti įvairių ryšių palaikymo pareigūnų tinklus trečiosiose šalyse. Tai užpildys žvalgybos spragas ir sutelks šiuo metu išsklaidytą strateginį ir operatyvinių informuotumą, o tai padės užtikrinti tinkamą pasirengimą ir veiksmingą sprendimų priėmimą sienų valdymo, migracijos ir saugumo srityse;

- (11) EUROSUR yra pagrindinė keitimosi informacija ir operatyvinio bendradarbiavimo sistema, naudojama siekiant nustatyti neteisėtos imigracijos ir tarpvalstybinio nusikalstamumo atvejus, užkirsti jiems kelią ir kovoti su jais. Labai svarbu, kad visos valstybės narės didintų savo indėlį į EUROSUR, be kita ko, kiek tai susiję su tarpvalstybiniu nusikalstamumu, kad būtų pagerintas informuotumas apie padėtį nacionaliniu ir Europos lygmeniu ir ES gebėjimas reaguoti prie išorės sienų. Kalbant apie pasienio teritoriją¹, reikia stiprinti informacijos rinkimą ir keitimąsi ja su FRONTEX, tarp valstybių narių ir, kai aktualu, su šalimis partnerėmis, naudojant konkrečias padėties vaizdo sistemas EUROSUR sistemoje. Siekiant užtikrinti sklandų bendradarbiavimą, taip užtikrinant teisingą ir reguliarią informacijos teikimą trečiųjų šalių valdžios institucijoms, valstybės narės ir FRONTEX turėtų skatinti EUROSUR modelį naudoti šalyse partnerėse;
- (12) 2024 m. rudenį laiku pradėjus naudoti atvykimo ir išvykimo sistemą (AIS), o 2025 m. pirmąjį pusmetį – Europos kelionių informacijos ir leidimų sistemą (ETIAS), bus sustiprintos išorės sienos ir mūsų vidaus saugumas. Atsižvelgiant į tai, visi sienos perėjimo punktai turi būti visapusiškai parengti ir aprūpinti įranga ir turi būti išnaudotos visos procedūrų automatizavimo galimybės, kad būtų užtikrintas greitas ir veiksmingas kelionės srautų tvarkymas. Pradėjus veikti naujoms sistemoms ir užtikrinus jų sąveikumą, valstybės narės, Komisija ir eu-LISA stebės jų veiksmingą įgyvendinimą, visų pirma pasitelkdamos Šengeno vertinimo ir stebėsenos mechanizmą;
- (13) pastangos vykdyti Šengeno erdvės skaitmeninę transformaciją turėtų būti vertinamos kartu su būsima Komisijos iniciatyva dėl kelionės dokumentų skaitmeninimo ir kelionių palengvinimo, kaip paskelbta 2021 m. Šengeno strategijoje². Ši iniciatyva leis Sąjungai nustatyti būsimus pasaulinius standartus, kad kelionės vyktų sklandžiai ir saugiai, nustatant vienodą skaitmeninių kelionės dokumentų standartą;
- (14) erdvėje be vidaus sienų kontrolės piliečiams turėtų būti suteikta galimybė greitai ir saugiai judėti tarp valstybių narių. Remiantis svarbia pažanga, kurią valstybės narės padarė siekdamos šio tikslo padedant Šengeno koordinatoriui, dabar būtina visapusiškai išnaudoti naujas galimybes, įtrauktas į [peržiūrėtą Šengeno sienų kodeksą], ir kuo labiau padidinti Komisijos rekomendacijoje dėl valstybių narių bendradarbiavimo atsižvelgiant į dideles grėsmes vidaus saugumui ir viešajai tvarkai erdvėje be vidaus sienų kontrolės³ numatytas priemonės. Atsižvelgiant į tai, visoje Šengeno erdvėje reikia parengti regionines iniciatyvas laikantis visą maršrutą apimančio požiūrio, kad susijusias problemas patiriančios valstybės narės susitartų ir

¹ Pagal Reglamento (ES) 2019/1896 2 straipsnio 13 punktą pasienio teritorija – geografinė teritorija, esanti už išorės sienų, susijusi su išorės sienų valdymu atliekant rizikos analizę ir užtikrinant informuotumą apie padėtį.

² 2021 m. birželio 2 d. Komisijos komunikatas Europos Parlamentui ir Tarybai „Sklandžiai veikiančios ir atsprios Šengeno erdvės strategija“, COM(2021) 277 *final*.

³ COM(2023) 8139 *final*.

įgyvendintų bendras priemonės, kuriomis būtų veiksmingiau kovojama su tarpvalstybiniu nusikalstamumu ir antriniu judėjimu. Kad šios regioninės iniciatyvos būtų sėkmingos, visos valstybės narės turėtų visapusiškai įgyvendinti Tarybos rekomendacijoje (ES) 2022/915 dėl operatyvinio teisėsaugos bendradarbiavimo⁴ pateiktas rekomendacijas ir Direktyvos (ES) 2023/977 dėl valstybių narių teisėsaugos institucijų keitimosi informacija⁵ nuostatas po to, kai 2024 m. gruodžio 12 d. baigsis jos perkėlimo į nacionalinę teisę terminas;

- (15) 2023 m. dėta daug pastangų siekiant padidinti grąžinimo veiksmingumą ir veiksmingo grąžinimo atvejų skaičius padidėjo daugiau kaip 15 proc., nors pažanga valstybėse narėse skiriasi, o bendras grąžinamų asmenų skaičius tebėra nedidelis. Šiuo metu Šengeno informacinėje sistemoje yra apie 300 000 perspėjimų dėl grąžinimo, kurie atitinka sprendimus grąžinti, kurie nebuvo sustabdyti ir todėl yra vykdytini, o daugumą jų valstybės narės pateikė 2023 m. 2023 m. Komisija ir valstybės narės padvigubino pastangas išnagrinėti ir visapusiškai išnaudoti visas turimas galimybes, kad būtų skatinamas didesnis sprendimų grąžinti tarpusavio pripažinimas, remiantis 2023 m. kovo mėn. Komisijos rekomendacija⁶ ir šį procesą palengvinusiais naujais perspėjimais dėl grąžinimo Šengeno informacinėje sistemoje;
- (16) konkrečioms šalims skirtose rekomendacijose, pateiktose atlikus Šengeno vertinimus, kelioms valstybėms narėms rekomenduota gerinti koordinavimą ir apriboti strateginių ir operatyvinių procesų suskaidymą nacionaliniu lygmeniu, taip pat visapusiškai išnaudoti ES priemones siekiant veiksmingesnio grąžinimo. Siekdamas užtikrinti veiksmų papildomumą ir holistinį požiūrį, ES grąžinimo koordinatorius parengė Grąžinimo veiksmų gaires su tiksliniais veiksmais, kurie šiuo metu įgyvendinami padedant FRONTEX ir valstybėms narėms per Aukšto lygio tinklą grąžinimo klausimais. Laikantis veiklos strategijos veiksmingesnėms grąžinimo procedūroms užtikrinti⁷, būtina nustatyti labiau nuspėjamą ir bendrą strateginį grąžinimo planavimą vadovaujant FRONTEX;
- (17) įgyvendindamos šią rekomendaciją, atitinkamos valstybės narės ir agentūros turi užtikrinti, kad būtų visapusiškai laikomasi taikytinų asmens duomenų apsaugos taisyklių. Visų pirma jos turi užtikrinti, kad teisėsaugos ir teisminės institucijos intensyviau keistųsi informacija, įskaitant asmens duomenis, visapusiškai laikydamosi duomenų apsaugos reikalavimų ir atitinkamų institucijų įgaliojimų. Institucijos, valdančios ir naudojančios didelės apimties IT sistemas, turi užtikrinti, kad būtų praktiškai laikomasi duomenų apsaugos reikalavimų ir kad jų laikymasis būtų reguliariai stebimas;
- (18) Sąjungos lygmeniu teikiama parama šiai rekomendacijai įgyvendinti, be kita ko, iš esamų Sąjungos vidaus reikalų fondų, t. y. Sienų valdymo ir vizų politikos priemonės⁸, Vidaus saugumo fondo⁹ ir Prieglobsčio, migracijos ir integracijos fondo¹⁰, taip pat

⁴ OL L 158, 2022 6 13, p. 53–64.

⁵ OL L 134, 2023 5 22, p. 1–24.

⁶ COM(2023) 1763 *final*, 2023 3 16.

⁷ COM(2023) 45 *final*.

⁸ 2021 m. liepos 7 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/1148, kuriuo sukuriamas sienų valdymo ir vizų politikos finansinės paramos priemonė, įtraukta į Integruoto sienų valdymo fondą (OL L 251, 2021 7 15, p. 48–93).

⁹ 2021 m. liepos 7 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/1149, kuriuo nustatomas Vidaus saugumo fondas (OL L 251, 2021 7 15, p. 94–131).

mokslinių tyrimų ir inovacijų finansavimo pagal ES bendrąją mokslinių tyrimų programą „Europos horizontas“¹¹. Likusiu šių fondų įgyvendinimo laikotarpiu, be kita ko, atliekant būsimą vidaus reikalų fondų laikotarpio vidurio peržiūrą, valstybės narės pirmenybę turėtų teikti sumų, skirtų šioje rekomendacijoje siūlomiems veiksams įgyvendinti, naudojimui. Be to, papildomi finansiniai poreikiai bus vertinami atsižvelgiant į kintančias aplinkybes. Operatyvinę paramą valstybėms narėms taip pat teikia atitinkamos TVR agentūros;

- (19) šios rekomendacijos įgyvendinimą turėtų stebėti Taryba, o valstybės narės, Komisija ir atitinkamos TVR agentūros turėtų reguliariai teikti ataskaitas dėl konkrečių darbo krypčių. Į šį procesą bus įtraukti Šengeno vertinimo veiklos rezultatai ir tolesni veiksmai;
- (20) pagal prie Europos Sąjungos sutarties ir SESV pridėto Protokolo Nr. 22 dėl Danijos pozicijos 1 ir 2 straipsnius Danija nedalyvauja priimant šią rekomendaciją ir ji nėra jai taikoma. Kadangi ši rekomendacija grindžiama Šengeno *acquis*, remdamasi to protokolo 4 straipsniu, per šešis mėnesius po to, kai Taryba nusprendžia dėl šios rekomendacijos, Danija turi nuspręsti, ar ją įgyvendins;
- (21) šia rekomendacija nėra plėtojamoms Šengeno *acquis* nuostatos, kurias įgyvendinant Airija dalyvauja pagal Tarybos sprendimą 2002/192/EB¹². Todėl Airija nedalyvauja priimant šią rekomendaciją ir ji nėra jai taikoma;
- (22) Kipro atžvilgiu šios rekomendacijos 4 punktu plėtojamoms Šengeno *acquis* nuostatos, kaip tai suprantama 2003 m. Stojimo akto 3 straipsnio 2 dalyje;
- (23) Islandijos ir Norvegijos atžvilgiu šia rekomendacija plėtojamoms Šengeno *acquis*¹³ nuostatos, kaip tai suprantama Europos Sąjungos Tarybos ir Islandijos Respublikos bei Norvegijos Karalystės susitarime dėl pastarųjų asociacijos įgyvendinant, taikant ir plėtojant Šengeno *acquis*, kurios patenka į Tarybos sprendimo 1999/437/EB¹⁴ 1 straipsnyje nurodytą sritį;
- (24) Šveicarijos atžvilgiu šia rekomendacija plėtojamoms Šengeno *acquis* nuostatos, kaip tai suprantama Europos Sąjungos, Europos bendrijos ir Šveicarijos Konfederacijos susitarime dėl Šveicarijos Konfederacijos asociacijos įgyvendinant, taikant ir plėtojant Šengeno *acquis*¹⁵, kurios patenka į Sprendimo 1999/437/EB 1 straipsnyje nurodytą sritį, minėtą sprendimą taikant kartu su Tarybos sprendimo 2008/146/EB¹⁶ 3 straipsniu;

¹⁰ 2021 m. liepos 7 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/1147, kuriuo nustatomas Prieglobsčio, migracijos ir integracijos fondas (OL L 251, 2021 7 15, p. 1–47).

¹¹ 2021 m. balandžio 28 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/695, kuriuo sukuriamas bendroji mokslinių tyrimų ir inovacijų programa „Europos horizontas“, nustatomos su ja susijusios dalyvavimo ir sklaidos taisyklės ir panaikinami reglamentai (ES) Nr. 1290/2013 ir (ES) Nr. 1291/2013 (OL L 170, 2021 5 12, p. 1–68).

¹² 2002 m. vasario 28 d. Tarybos sprendimas 2002/192/EB dėl Airijos prašymo dalyvauti įgyvendinant kai kurias Šengeno *acquis* nuostatas (OL L 64, 2002 3 7, p. 20).

¹³ OL L 176, 1999 7 10, p. 36.

¹⁴ 1999 m. gegužės 17 d. Tarybos sprendimas 1999/437/EB dėl tam tikrų priemonių taikant Europos Sąjungos Tarybos, Islandijos Respublikos ir Norvegijos Karalystės sudarytą susitarimą dėl šių dviejų valstybių asociacijos įgyvendinant, taikant ir plėtojant Šengeno *acquis* (OL L 176, 1999 7 10, p. 31).

¹⁵ OL L 53, 2008 2 27, p. 52.

¹⁶ 2008 m. sausio 28 d. Tarybos sprendimas 2008/146/EB dėl Europos Sąjungos, Europos bendrijos ir Šveicarijos Konfederacijos susitarimo dėl Šveicarijos Konfederacijos asociacijos įgyvendinant, taikant ir plėtojant Šengeno *acquis* sudarymo Europos bendrijos vardu (OL L 53, 2008 2 27, p. 1).

- (25) Lichtenšteino atžvilgiu šia rekomendacija plėtojamos Šengeno *acquis* nuostatos, kaip tai suprantama Europos Sąjungos, Europos bendrijos, Šveicarijos Konfederacijos ir Lichtenšteino Kunigaikštystės protokole dėl Lichtenšteino Kunigaikštystės prisijungimo prie Europos Sąjungos, Europos bendrijos ir Šveicarijos Konfederacijos susitarimo dėl Šveicarijos asociacijos įgyvendinant, taikant ir plėtojant Šengeno *acquis*¹⁷, kurios patenka į Sprendimo 1999/437/EB 1 straipsnyje nurodytą sritį, minėtą sprendimą taikant kartu su Sprendimo 2011/350/ES¹⁸ 3 straipsniu,

REKOMENDUOJA:

Valstybėms narėms, veikiant pavieniui, be kita ko, įgyvendinant rekomendacijas, priimtas atlikus vertinimus pagal Reglamentą (ES) 2022/922, ir kartu Šengeno taryboje 2024–2025 m. imtis toliau nurodytų veiksmų.

1. Konsoliduoti **Šengeno valdymo sistemą**, kad būtų skatinamas aukštesnis bendrų prioritetų ir Šengeno struktūros įgyvendinimo lygis ir prisidedama prie Šengeno erdvės kūrimo užbaigimo:
 - (a) stiprinant tolesnės veiklos, susijusios su Šengeno tarybos posėdžiais, procesą, susitariant dėl bendrų veiksmų gairių, atitinkančių Komisijos priimtą Šengeno erdvės padėties ataskaitą, ir įtraukiant reguliarią stebėseną ir ataskaitų teikimą per Šengeno barometrą+ ir Šengeno rezultatų suvestinę;
 - (b) bendradarbiaujant su Šengeno koordinatoriumi siekiant padėti įgyvendinti taisomuosius veiksmus, susijusius su Šengeno vertinimais, veiksmingiau naudojantis Šengeno rezultatų suvestine, be kita ko, keičiantis geriausia praktika ir įgyta patirtimi;
 - (c) sukuriant nacionalines valdymo struktūras ir procesus, kuriuos koordinuotų už Šengeno erdvę strateginiu lygmeniu atsakingi vyresnieji pareigūnai, ir remiant veiksmingą Europos integruoto sienų valdymo ir saugumo strategijų įgyvendinimą;
 - (d) užtikrinant nuodugnią stebėseną ir, kai taikytina, laiku priimant sprendimus tais atvejais, kai, pirmą kartą atlikus Šengeno vertinimą, nustatoma, kad įvykdytos atitinkamoms Šengeno *acquis* dalims taikyti būtinos sąlygos, visų pirma priimant galutinį sprendimą ir nustatant tinkamą kontrolės prie Bulgarijos ir Rumunijos vidaus sausumos sienų su kitomis valstybėmis narėmis panaikinimo datą.
2. Didinti pasirengimą, saugumą ir atsparumą prie **išorės sienų**, be kita ko, gerinant bendradarbiavimą su trečiosiomis šalimis:
 - (a) remiant ES ryšių palaikymo pareigūnų, kurie gali veikti vadovaujant ES delegacijoms, veikimą ir užtikrinti strateginį vadovavimą bei koordinavimą, taip pasinaudojant Europos ir nacionalinių imigracijos ir saugumo ryšių palaikymo pareigūnų teikiama žvalgybos informacija;

¹⁷ OL L 160, 2011 6 18, p. 21.

¹⁸ 2011 m. kovo 7 d. Tarybos sprendimas 2011/350/ES dėl Europos Sąjungos, Europos bendrijos, Šveicarijos Konfederacijos ir Lichtenšteino Kunigaikštystės protokolo dėl Lichtenšteino Kunigaikštystės prisijungimo prie Europos Sąjungos, Europos bendrijos ir Šveicarijos Konfederacijos susitarimo dėl Šveicarijos Konfederacijos asociacijos įgyvendinant, taikant ir plėtojant Šengeno *acquis* sudarymo Europos Sąjungos vardu, kiek tai susiję su patikrinimų prie vidaus sienų panaikinimu ir asmenų judėjimu (OL L 160, 2011 6 18, p. 19).

- (b) didinant operatyvinį dalyvavimą prioritetinėse trečiosiose šalyse, be kita ko, pasitelkiant oro uostų ryšių palaikymo pareigūnus, sudarant būtinus susitarimus ir nuostatas ar partnerystes, kad būtų galima geriau valdyti sienas, migraciją, grąžinimą ir grėsmes saugumui, užtikrinant, kad būtų laikomasi įsipareigojimų pagrindinių teisių srityje;
 - (c) stiprinant bendradarbiavimą su trečiosiomis šalimis keitimosi informacija per EUROSUR srityje sudarant dvišalius ir daugiašalius susitarimus su prioritetinėmis trečiosiomis šalimis, siekiant veiksmingiau kovoti su neteisėtu migrantų gabenimu ir tarpvalstybiniu nusikalstamumu, taip pat užkirsti kelią neteisėtai migracijai ir antriniam judėjimui;
 - (d) pašalinant Europos sienų ir pakrančių apsaugos pajėgų veiksmingumo apribojimus, visų pirma susijusius su nacionaliniais pajėgumais pagal naujas Pajėgumų veiksmų gaires, ir apribojimus, susijusius su nuolatinio korpuso sukūrimu laiku, kad iki 2025 m. jį sudarytų 8 000 pareigūnų, o iki 2027 m. – 10 000 pareigūnų, aktyviai įgyvendinant Europos sienų ir pakrančių apsaugos pajėgų reglamento vertinime nustatytas priemones¹⁹;
 - (e) skiriant pakankamai išteklių ir pajėgumų sienų ir grąžinimo procesams, įskaitant nepriklausomą stebėsenos mechanizmą, siekiant užtikrinti veiksmingą peržiūrėtų teisės aktų, visų pirma Reglamento (ES) Nr. .../..., [Tikrinimo reglamentas], Reglamento (ES) Nr. .../... [Šengeno sienų kodeksas] ir Reglamento (ES) Nr. .../... [Krizių reglamentas], įgyvendinimą.
3. Konsoliduoti procedūrų ir sistemų **skaitmenizaciją** siekiant padidinti saugumą ir veiksmingumą prie ES išorės sienų ir erdvėje be vidaus sienų kontrolės, taip pat žvalgybos informacija grindžiamą sprendimų priėmimą:
- (a) gerinant keitimąsi tikralaike informacija tarp nacionalinio lygmens institucijų ir su valdžios institucijomis visoje ES, taip pat išnaudojant visą sąveikumo priemonių potencialą, siekiant užtikrinti, kad visi būtini patikrinimai būtų atliekami veiksmingai;
 - (b) skiriant reikiamus išteklius siekiant kuo veiksmingiau naudoti ES sienų, migracijos ir saugumo informacines sistemas, kad būtų remiamas vizų tvarkymas, patikrinimai kertant sieną ir veiksmingas trečiųjų šalių piliečių grąžinimas;
 - (c) užtikrinant, kad būtų įdiegta įranga, procesai ir sistemos, kad būtų galima laiku ir veiksmingai įdiegti atvykimo ir išvykimo sistemą bei ETIAS, ir pradėti informacines kampanijas keliautojų ir atitinkamų suinteresuotųjų subjektų informuotumui apie naujas procedūras didinti.
4. Užtikrinti sklandų Šengeno erdvės be vidaus sienų kontrolės veikimą stiprinant kovą su **tarpvalstybiniu nusikalstamumu** pagal Tarybos rekomendaciją dėl operatyvinio teisėsaugos bendradarbiavimo²⁰ ir 2023 m. lapkričio mėn. Komisijos rekomendaciją²¹:

¹⁹ Visų pirma SWD (2024) 75 *final* (COM/2024/75 *final* priedas) 17–19 ir 32–25 priemonės.

²⁰ 2022 m. birželio 9 d. Tarybos rekomendacija (ES) 2022/915 dėl operatyvinio teisėsaugos bendradarbiavimo (OL L 158, 2022 6 13, p. 53–64).

²¹ COM(2023) 8139 *final*.

- (a) nustatant regioninio bendradarbiavimo iniciatyvas, taikant visą maršrutą apimančią požiūrį, kad būtų stiprinamos bendros priemonės, grindžiamos bendru planavimu, nustatytu atliekant bendrą rizikos analizę;
 - (b) remiant įsipareigojimus ir darbo kryptis, nustatytas pagal Pasaulinį kovos su neteisėtu migrantų gabenimu aljansą, siekiant stiprinti kovą su neteisėto migrantų gabenimo tinklais su pagrindinėmis neteisėtos migracijos maršrutų partnerėmis, įskaitant neteisėto migrantų gabenimo pasitelkiant skaitmenines technologijas reiškinių;
 - (c) parengiant išsamią tarpvalstybinio nusikalstamumo rizikos analizę ir didinant informuotumą apie padėtį susiejant žvalgybos informaciją ir informaciją prie išorės sienų ir Šengeno erdvėje vienoje (nacionalinėje) padėties vaizdo sistemoje, plėtojant sustiprintų bendrų informacinių punktų, nacionalinių koordinavimo centrų ir policijos bei muitinių bendradarbiavimo centrų visose valstybėse narėse bendradarbiavimą ir keitimąsi informacija per Saugaus keitimosi informacija tinklo programą (SIENA);
 - (d) laipsniškai panaikinant ilgalaikę kontrolę, vykdomą tam tikruose vidaus sienų ruožuose, pagal naują sustiprintą sistemą, numatytą persvarstyame Šengeno sienų kodekse.
5. Prisidėti prie veiksmingesnio **bendros ES grąžinimo sistemos**, grindžiamos geriau integruotu valstybių narių bendradarbiavimu, veikimo:
- (a) imantis veiksmų siekiant užtikrinti, kad, valstybei narei paprašius pateikti papildomos informacijos Šengeno informacinėje sistemoje įvedus perspėjimą dėl grąžinimo, būtų galima dalytis sprendimu grąžinti arba atitinkamomis jo dalimis, visų pirma siekiant palengvinti tarpusavio pripažinimą, įvertinti pasislėpimo riziką ir nustatyti trečiųjų šalių piliečius, be kita ko, keliančius grėsmę saugumui;
 - (b) aktyviai didinant savanoriškai grįžtančių žmonių skaičių ir skatinant savanorišką grįžimą, toliau įgyvendinant remiamo savanoriško grįžimo ir reintegracijos strategiją, visų pirma sukuriant specialias konsultavimo grąžinimo klausimais ir ES supaprastintos reintegracijos paramos struktūras, siekiant skatinti grąžinamų asmenų atsakomybę ir padėti trečiosioms šalims kurti institucines, politikos ir veiklos sistemas bei struktūras, kad būtų užtikrinta atsakomybė už grąžinimo ir readmisijos procesą ir jo tvarumas;
 - (c) prisidedant prie tikslinių veiksmų pagal grąžinimo veiksmų gaires, be kita ko, aktyviai remiant FRONTEX kuriant nuspėjamą koordinavimo sistemą, grindžiamą bendru valstybių narių naudojimosi FRONTEX parama planavimu, kad būtų galima geriau sutelkti išteklius visais grąžinimo etapais, įskaitant strategiškesnę FRONTEX grąžinimo operacijų naudojimą, visų pirma į prioritetines trečiąsias šalis, laikantis ES politikos, ir padidinant savanoriškai grįžtančių žmonių skaičių;

- (d) per Aukšto lygio tinklą grąžinimo klausimais aktyviai prisidedant prie ES grąžinimo koordinatoriaus darbo nustatant Šengeno veiksmingo grąžinimo modelį, be kita ko, rengiant veiksmingus veiklos rezultatų rodiklius ir skubiai įgyvendinant po 2024 m. Šengeno teminio vertinimo grąžinimo srityje pateiktas rekomendacijas.

Priimta Briuselyje

Tarybos vardu
Pirmininkas / Pirmininkė